Region Stockholm

HSN 2022-03-08

FTB

Ärende nr 4

HSN 2019-2131

Förslag till åtgärder med anledning av Vårdvalsutredningen

De så kallade vårdvalen handlar i praktiken snarare om vårdbolagens vinstintresse av att fritt etablera sig där det är mest lönsamt, och sällan om att som patient ha rätt till vård efter behov, oavsett var i regionen man bor. Den fria etableringsrätten är ett systemfel i hur vården styrs och underminerar kontinuerligt hälso-sjukvårdslagens prioriteringsordning.

Den fria etableringsrätten i kombination med att regionen inte heller kan sätta ett tak för hur många vårdgivare som etablerar sig i ett område eller inom ett vårdval är också ett avsevärt problem. Vi har på detta sätt fått en rejäl överetablering inom vissa geografiska- och vårdområden. Vänsterpartiet är inte mot patienternas delaktighet och möjlighet att välja. Men vårdval handlar inte om detta. Vårdvalslagstiftningen handlar om att valfriheten istället läggs i vårdbolagens händer. Vårdbolag kan välja om dom vill bidra till utbildning eller inte. Vårdbolag kan välja patienter med privat sjukvårdsförsäkring före andra med större behov. Vårdbolag kan genom lokalisering välja sina patienter. Vi konstaterar att sedan vårdvalens införande 2009 har byråkratin i regionen växt avsevärt och sjukvården har ännu mer ekonomiserats. Allt handlar plötsligt om ekonomi och patienter blir intäkter för vårdgivare. Att göra om vård till en ekonomisk produktionsapparat får stor påverkan på vårdpersonalens arbetsmiljö, utbildningsmöjligheter och möjligheter att göra det rätta för sina patienter.

Utredningen är politiskt enkelspårig och utgår ifrån hegemonin att det inte skulle finnas andra alternativ till den marknadsliberala vårdmodellen, trots alla inneboende problem som modellen själv orsakar. Utredningen föreslår att man upphandlar en ny åra i stället för att reparera båten som läcker. Det tycker inte vi på Vänsterpartiet räcker.

Vårdvalen i Stockholm är många och har orsakat trasiga vårdkedjor, enorma kostnader för stora mängder vård som inte är medicinskt motiverade och lett till försämrad utbildning när de privata vårdaktörerna inte tar sitt utbildningsansvar. De har även medfört en slags omvänd Robin Hood- förskjutning av resurser där de med större vårdbehov missgynnas till förmån för de med mindre behov. Dessutom har vårdvalen orsakat en kompetensförvridning där vårdpersonal med hög kompetens hamnar i lättare vård, men framför allt slår systemet mot patienter som konstant måste vara kartläsare och själva försöka hitta rätt bland alla olika vårdbolag.

Vänsterpartiet menar att en vård som hänger ihop är en effektiv och jämställd vård. Politiken måste kunna prioritera resurserna rätt, och med vårdval försvåras det uppdraget avsevärt.

Konkurrens om vinst driver inte vårdkvalitet framåt, tvärtom. Vårdvalen gör det möjligt för vårdbolag att välja ”enkla” patienter så att de med svårare problematik vältras över på andra. Dessa klyftor syns tydligt inom hälso-och sjukvården, där övre medelklassen som bor i city konsumerar onödig vård och där fattiga människor med sämre grundhälsa boende i förorterna inte får den vård de har rätt till.

Enligt lag är målet med hälso- och sjukvården: ”En god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen… Där den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården”. Lagtexten talar sitt tydliga språk, och bör vara avgörande för hur hälso- och sjukvården styrs och bedrivs i regionen. Hälso- och sjukvårdslagens prioriteringsordning står i motsatts till lönsamhet och affärsmässighet som istället är det drivande bakom vårdval.

Därför vill Vänsterpartiet att vinstintresset ska bort från hälso- och sjukvårdens område. Vi ska istället ha en jämlik sjukvård med sammanhållna vårdkedjor och med ett gott förebyggande folkhälsoarbete. Hälso- och sjukvården bör bedrivas i offentligt regi och styras av de demokratiskt folkvalda.

Därför yrkar Vänsterpartiet:

Att hälso-sjukvårdsnämnden ger hälso-sjukvårdsdirektören i uppdrag att återkomma till nämnden med en tydlig plan för hur vårdval kan avvecklas strukturerat med bra övergångslösningar

Att hälso-sjukvårdsdirektören får i uppdrag att återkomma till nämnden med en utredning kring vilka vårdval som idag har störst problem i kostnadsutveckling, otydligt vårdutförande och bristande följsamhet till utbildning, samt en tidsplan för när dessa kan börja avvecklas

Att hälso- sjukvårdsnämnden ger hälso-sjukvårdsdirektören i uppdrag att skärpa skrivningarna om utbildning och forskning i avtalen för LOV och att vårdgivare som inte tar sitt utbildningsuppdrag ska erhålla sänkt ersättning

Att hälso-sjukvårdsdirektören får i uppdrag att i samtliga LOV-avtal föra in krav om att vårdgivaren inte får ta emot patienter vars vård finansieras med privata sjukvårdsförsäkringar eller egen finansiering

Att hälso- sjukvårdsnämnden beslutar om ett stopp för införandet av nya vårdval

Att hälso-sjukvårdsnämnden beslutar om att tillsätta en utredning med forskningsanknytning som ska belysa hur vårdvalen inom den öppna specialistvården påverkat jämlikheten och kompetensförsörjningen i sjukvården